

TOLİŞON SƏDƏ

№ 15 (84)

29 İYUL 2015-nə sor

MÜSTƏQİLƏ RUJNOMA

ĞIYMƏTİŞ 40 kop.

Rujnomə haftədə i kərə, çoşambə ruji beşədə

BƏ HİLAL MƏMMƏDOVİ OZODƏTİ!

Milli Təhlükəsizlik Naziri
Eldar Mahmudov cənabına

Respublika Talış Mədəniyyət Mərkəzinin sədri,
“Tolışon Sədo” qəzetinin təsisçisi və baş redaktoru
Rafiq Cəlilov tərəfindən (tel: 0706102316)

ƏRİZƏ

Hörmətli nazir!

Yazıb bildirirəm ki, mənim e-mail ünvanıma - *саша Круменчук* <krumenchuk@bk.ru> - e-mail ünvanından, milli mənsubiyyətimi, danışdığım dili çox ağır və tərbiyyəsiz formada təhqir edib, özümü də, qəzetin dərcini saxlamayacağım təqdirdə, ifadə ediləsi belə qeyri-mümkün olan sözlərlə təhdid edirlər.

Hörmətli nazir!

Ümüdvaram ki, mənim ərizəm idarəniz tərəfindən araşdırılacaq, *саша Круменчук* <krumenchuk@bk.ru> e-mail ünvanının arxasında gizlənən şəxs tapılacaq və o, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müvafiq (“milli ədavətin qızıqdırılması”, “milli və irqi ayrışdırılışın salınması”, “vətəndaşın təhdid edilməsi”) maddələri ilə məsuliyyətə cəlb ediləcəkdir.

Hörmətlə: Rafiq Cəlilov
27 iyul 2015

Ə ruji soədə niştəbi-mon, həmmə sininə odəmonbin, sıxan qarde Odəm peyğəmbərisə, çı piyəmerdonədə i kəs oqarde votşe ki, Odəm türk bə, sırə mınış qətşe, azən votme ki, “xəybu Odəm türk bedə, Odəm hejo Tolış bə”, xəyli mubahisə şe, mubahisə tasbəy vində hamsiyon miku tikəy aşış mande xayşşon karde ki, iqlə Xido bəzne Odəm kon millət bə. Ara ləzi sakit be. Məvuji hırənqone navədəy-bən, ijən “türki-tolışi” boəti şodoşone bə myon, azən votme ki, “in çoknə boətiye ki, tolışi çiçiş heste beşədən bə türki nom, kon tolışən bimi etiroz kardedə, votedəşon ki, bəs əmə ən nezə boəmon, tolışi çiçiş heste-çı türkiye, türki çiçiş heste-çı tolışi!” Hamsiyon votşone ki, bəs im həğiğətən jıqoye.

Xub, əla, çimisə çokə çı heste? Hejo de xiyoli bə i kəsi votme ki, məvotbən Əmir Teymur Tolış bə, bə qornə bəy Teymurlanq, yəne lanqə Teymur votşone, həminə odəm dərhol, Teymurlanqi türk be, çı qəvo de qəvə puri ov vadoy-vadoy bəmi “subut” kardışe,

BO TARIXİ BINIVIŞTƏN

bəvədə xəbə səme:

- Biləma, bəştı xoti ço qinedə? Şımə Popoki, Həzi Aslanovi, Mubariz İbrahimovi türk kardeyədə hiç bəçəmə xoti qinedəni, şımə çəmə Midiya devləti bənə türkə devləti nuşo doədə hiç bəçəmə xoti qinedəni, şımə Tolışi Xanəti “Lənkəran Xanlığı” kardeyədə, türki zıvoni nızənə xanon türk bekardeyədə hiç bəçəmə xoti qinedəni, çiç be bəşmə, boçı təvənə beşon?

Ara ijən taspəy, oxoədə i kəs oqarde votşe ki, həmmə insonon çı Odəmi sonin, yəne İn (qılə) Sonin, bımədə pelar-zəym, çoknəyənə İnSon? Məvuji im tolışi sıxan ni? Tamim jəme, bimon çiç subut karde bedəki? Ə ruji çəmə Biləsiyojə hamsiyə işte qəpədə bəlet, gəndə xokə sıxanon oko doydəbe, votedəm, bilə, tı tolışi sıxanon oko doydəş, məvuji tolışışon? Kam mande mını bıkışto ki, in sıxanon bə tolışi zıvon çı türki zıvoniku ovəştə. Mandim mot, ve marağine ki, çımı tonə bə tolışonən bı koədə bəvon dastək bin, yəne mandim caylı....

Oqardom İnSonisə, məvuji həğiğətən əmə İ merdi Sonimon, be bəzne ki, in sıxan de təsadufi jıqo rostə mənə doydə, umumən peqəteyədə Tolışi zıvon de “təsadufi oxşəştə” pure, ə ruji çəmə sərrə-daktor votedə ki, şəyton kiye? Əçəy nom sıftəku şəyton bə, ya peşo, yəne əv bə Odəmi tano şəy takardə bəpeşt bəy şəyton votəşone? Sıftə sənirə-səym, peşo bomiro Odəm peyğəmbəri həxsobi qəp jəyədə ijənən pelar-zəym, de şəytoni fitfə Odəm başte talo incie livəku şəy takardədə, yəne imi şəy ton, şəy takardəkəs kardedə ki, Odəmən bəy şəyton votedə? Çı bıznom valla, jıqo, bə nəğlon mənə oxşəşə sıxanon, komon ki iqlə tolışi zıvonədə obedən, veyin, əmo çı təəsuf ki, çəmə filoloqon çı sıxanon tədgığıku vitedən, qavaran im qıləy təsadufə oxşəştətin, əmo hər çoknə bibu in sıxanon işte tədgığı bə çəşin. Diyən bibu imi karde, nıvişte lozime, bo tarixi bınıviştən.

Atabala Babayev
Boku

NURİ TƏRƏF RO

SƏH.2

SÖYÜLƏN TALİŞ DİLİ

SƏH.3

HİRKAN TIPLİ TALİŞ MEŞƏLƏRİ

SƏH.4

ÖZÜNÜDƏRK

SƏH.5

NƏNƏ HANƏ

SƏH.6

HƏZO MƏNOT

SƏH.8

Elxan Zəviləvoj

MƏHOLİ KINON

De həşi-ovşumi bəhs kardedən,
Çəmə gəşənq, reçin məholi kinon.
Çəvon eşğıku zə, millət mardedə,
Bəvon eşğı boxçəy, cıvonə kinon.

Əvon çı osmoni ovşumin, həşin,
Astəvon deçəvon zu şanqo vəşədən.
Zılmoddə bəməno lap vində çəşin,
Jimondə çəmə ve dardon kəşədən. .

Kəşədən zilləti bənə merdi əvon,
Çəşışon ni çəvon bə dınyo vari.
Dəşədən bə otəş hiç tars ni çəvon,
Lap bənə Həcəri, türkə Nigari.

Çəmə inən, dodon, məholi kinon,
Bəən çəvon gədri bıznəmon əmə.
Bəvonro bısuto in çəmə sinon,
Bəvon dard hiç vaxti mədəmon əmə.

Vilon dılədə ə vilin bomino,
Çımı bı sinədə dilin bomino,
Əvon har otəşdə qilin bəməno,
Çəmə həşi, ovşum, məholi kinon.

13 -minə poə

مَلَّنَ اِتَّحَلَّصَلْ اُولَمَعَو اُونَمَاء نِيَدَل اِرْتَشَبَو
نَم اَفْنَم اَوْقُرْ اَمْلُكُ رَفْنَال اِبْتَحْت نَم ىرَجْت بَتْنَج
اوتْ اُولَبَق نَم اَنْقُرْ ىدَل اذْه اُولاق اَقْرَر قَرْمَتْ
اهيف مُمُو قَرْمَطْم ج وْرَا اهيف مُمُو اِهْبَشْتَم ىب
نَوْدَلْ خ
(25)

Bə imon vardə şəxson iyən salehə əməl soybon mijdə bədə ki, boəvon boğon hestin ki, çəvon doon jintono ruon caribəbe, har vaxt çə boğon miyvəonədə bə əhli-vəhişti ruzi doəədə votedən: «Im həmonə çiyə ki, navədə bəmə ruzi doə bəbe» Əmmo bəvon doə bə vəhişti ruziyon dınyəviyə nemətonku bəpeyə, harçənd ki, bəyəndi mandədən. İyən boəvon vəhistədə pok iyən pokizə zovcəon bəbe və əvon əyo əbədi bamanden.

Navnə ayon dəvomədə ki, kofiron de cəhəndimi otəşi təhdid bin. Im ayə mominon ağıbəti bəyon kardədə; ta im dı qrupi tale iyən sər-nıvıstı muğayisə bibu və həyğət ruşin bibu. Həlbəttə, imon bəvədə mufid (foydənin) bəbe ki, de əməli-salehi ivrədə bibu. Nə imon və nə əməl, hiç qıləyni co-co insoni səodəti təmin əkəni. İmon bədə doy rişəy iyən əməli-saleh çay miyvəy. miyvə şinəti - bəçəy rişə səlomətəti dəlile və zumandə rişə bə səlimə (xəşə) miyvə pərəse səbəb bədə.

İmoninə şəxson bəzən çəkə ko vindedən, əmmo imoni çəvon vucudədə rişəş ni iyən hejo və daimi əbini. Əhli- imoni gıyomətədə vırəş vəhişte ki, çəy boğon xəzon iyən pozışon ni, hejo havz və kavu de meh iyən ovi pure ki, tərəvət iyən şoyəti moyəyki, daimən doon po bınədə cariye (şuredə). Harçənd vəhişti miyvon zahiri cəhəto bədə dınyo miyvone ki, əhli-vəhişt əy bızını, əmmo təm iyən ətr və ləzzəti cəhətiku komilən fərgə doydən.

Gıyoməto əğil pəvate iyən zande ni, əmmo insoni bə həmdəm iyən jimoni həməro ehtiyoc be xoto, bə əhli-vəhişti Xıdo pok iyən pokizə jenon gərəol doəşə ki, çəvon pokəti çəvon əsl (qenetik) xususiyətonədəy.

Harçənd Ğironi ve vırədə bədə im ayə vəhişti maddiə neməton-bədə boğ, gəs, zovcə bəhs kardə bədə. Əmmo çı koon kənoədə, co ayonədə bə vəhişti mənəviə nemətonən işorə bə, jıqo ki, “Tovbə” surə 72-

BƏ NURİ TƏRƏF QİLƏY RO

In təfsir çı məşhur təfsirəvon, ustod Ğiraəti nıvıstı
“Nur” təfsiro bə tolışi zıvon peqordınyə bə

nə ayədə vəhişti maddiyə neməton dəvomədə hamyedə: (və rizvanun minə allahi əkbər) yəni Xıdo şo iyən xoşnud be çəvon həmməsə yol və bəpeyə. “Bəyyinə” surə 8-nə ayədə iyən hamyedə: (rəziyəllahu ənhum və rəzu ənh) - Xıdovənd çəvonku roziyə iyən əvonən Xıdoku rozin, jıqo bə nəzə rəsədə ki, Ğironədə vəhişti neməton barədə omə çiyon əhli-vəhişti vırə və məskəni bəyon kardədə, çimisə əlovə çı peyğombəron, Xıdo ovliyon iyən bəşəriyyəti tarixi pok və salehə insononku mənəviyə ləzzəton bardən.

İsətən çı ayəku omutəyon murur (ovaştəmon) kardədəmon (bə səkiştə omedəmon):

1- Bo səhihə tərbiyə bəpe təhdid (həddi təyin karde) iyən təşviğ (həvəs, şovq nişo doy) iyəndi tonə bibu. Kofiron de cəhəndimi təhdidi dımo im ayə vəhişti - bə muminəni bəşorət doydə.

2- İmoni vucudi nişonə salehə əmələdəy. Əve ki, Ğiron həmişə im dıqləni yəndi kənoədə zikr kardədə (amənu və əmilus - salihat)

3- Ğironi mədəniyətdə çokiyən salehə əməl əve ki, İlahiyə niyyəti iyən hədəfi dırıt əncəm bıdəy, nəinki harkə çəkə ko ki, bə şəxsiyə meylon və ictimaiyyəti xoto bibu, əve ki, əməle- salehəti peşbə Xıdo imoni zikr bə (amənu və əmilus - salihat).

4- Momin bin dınyoədə bə hələl iyən həromi xoto məhrumiyəton vindedə, əmmo axirəti vəhiştədə əv cobran (əvəz) bəbe, iyən çəy əvəz bəbəşə.

5- Dınyo neməton təmom bənine, əve ki, deştə (dasto) şey iyən təmom bey insoni gəmçin və pərişon kardədə. Əmmo axirəti neməton daimiyə və hejo heste. Bə səbəbən inson əy dasto doy gıssə bardəni. Jıqo ki, im ayə hamyedə: “(vəhum fiha xalidun) əhli-bəhiştəon əyo əbədi bamanden”.

6- Munasibə jimoni həməro əve ki, har cəhəto pok iyən pokizə bibu. Həm ruh və gələbi nəzəku və həm cismi cəhətiku. Əve ki, im ayə vəhişti jenon xususiyəti barədə

hamyedə: “Əzvacun - Mutəhhərə”. Pok iyən pokizə jenon.

اَمْ اَلْتَمَّ نَبِرُضَي نَا ىحْتَسِي اَل لَّلَا نَا
نَوْمَلْ عَيْف اُونَمَاء نِيَدَل اَمَاف اَقْوَف اَمَف قَضْوَعِب
مُؤَبَّر نَم قَحْلَا نَا
اَذِيْب قَلَلَا دَارَا اَدَام نَوْلُوْقِيْ يَف اَوْرَفَك نِيَدَلَا اَمَو
اَمَو اَرِيْثِك ىب اَدَهِيْ وَاَرِيْثِك ىب لَضِيْ اَلْتَمَّ
اَل اِىْب لَضِيْ
نِيْقِيْسَفَلَا (26)

Xıdovənd huni (qədə muçək) iyən çəysən bəpe misali jəyo həyo əkəni. Əmmo, imoninə şəxson zinedən Xıdo tərəfo bə im misol həxe və vırədəy, əmmo kofiron votedən: “Xıdo im misoli varde məğsədiş çiče?” Bəle, Xıdo de misoli vey şəxson bə zəlölət dənoəşə və vey şəxson hidoyət kardəşə. Əmmo bızınən, Xıdovənd sovi fosiğon hiç kəsi bə zəlölət duço əkəni.

İslami bədə (bənə) Ğironi qıləy kitob vardeyo ociz mandə mıxolifon, Ğironi gəymə məntiği bərobərədə co sıxanışon nibe, əvon Ğironi misali bəhonə qətedən və votedən: “Xıdo çı misolon jəysə bəpeyə. Im çı bəşəri koye, çı Xıdo ko ni. Bə Xıdo məğam və mənziləti loyığ ni”.

Mışrikon əslən Xıdo gəbul kardədənin və de sıxanon çəvon hədəf mısılmınon bə Ğiron iyən peyğombəri ələyh (vəynə) sıst karde və əvoni bə şək ki iyən tərdidi (tərəddudi) duço karde və çəvon imoni zəif kardebe.

Im qıləy holədəy ki, əvvələ Ğironi həməmə misalon jıqo nin. Jıqo ki, navnə ayədə Xıdo mınofiğon bə roədə mandə musafiron təşbih kardəşə ki, de çandə qılə osmoniyə iyə zəminə təhlukon dimbədim bin və bə ro dəvom karde xoto nurışon (ruşnəşon) nibe.

Saniyən, misal bo həyğəti təcəssum karde qıləy vəsiləy, sıxan votəkəs de təhğiri və ya çəy zəifəti bəyon karde de əy bə qıləy zəifə məxloği yəni bə huni, ya muçəki təşbih kardeyə. Jıqo ki “Həcci” surə 73-nə

ayədə hamyedə: “Sovi Xıdo co kəson pərəstış kardə kəson həttə qıləy muçəki xəlg karde ocizin, harçənd deyəndi dastbədəstən bıdon. Ehanə muçək cəvonku qıləy çı bəbəy, əy bə dumu oqordine zuşon əbini. Çı zəifə tələbəki iyən tələb bə çiy!”.

Bı səbəbən, im ayə hamyedə: “Xıdovəndi—Aləm de huni iyən muçəki və çəysən beyji misal jəy fikədə ni, bə ro ki mənəvi iyən əqliyə həyğəton bəpe hiss bə misalon formədə bəyon bıçəy ta məxloğ dəərəsi iyən fili de huni miyonədə fərgış ni və har qıləyni bəştə movzu mınosibəti oko doy bədə. Həlbəttə, məxloğ Ğironi iyən çəy misalon muğobilədə dı dastən: Qıləy qrup həxi vındə çəşışon heste və Ğironi misalon məntiği sərsədən və im misalon bəçəvon həxi dərk karde iyən hidoyəti səbəb bədə. Əmmo inodkorəti, bəhonə varde və bə Ğironi iyən peyğombəri (s) kin—kudurət bə şəxson, nəinki fəğət Ğironi mətləbonku bəhrə bardədənin, bəlkəm bə Ğiron və peyğombəri (s) bə şək və şubə səbəbo ilahiyə hidoyəto diyəro mandədən və bə zəlölət giriftor bədən.

İsətən çım ayəku omutəyon murur (ovaştəmon) kardədəmon (bə səkiştə omedəmon):

1- Şərm (obur) iyən həyo karde, dini maarif və həyğəton omuteyədə çək ni, qavər, həyo karde bə şər iyə ağıl və urfaniyə kon ayide və bə koonədə məzəmmət bə.

2-Yolə həyğət və məarifon bəpe de sodə zıvoni vote bibu ta məxloğ həmmə oko bıdəy. Həttə Xıdoən deştə də əzəməti jəqo misalon jəydə.

3- Ğironi misalon bə vağeyə (hadison) və həyğiyə koon əsose, nəinki bə təxəyyuli iyən movhumiyə koon əsos. Bə səbəb, qa mıxtəlifə heyvonon misol jəydə, qa bədə avəçəkə misoli.

4- Qıno iyən fişgo -fucur bə dırıt və səhihə həyğəton zıne mane bədə iyən bə insoni iştə ro qin karde bois bədə.

5- Xıdo tərəfo omə çiyon, həyğəti bəyon kardədə, hidoyəti gəbul karde və ro qin karde (həxi roədə bəşə), insoni çə həyğəti vədə nuşu doə reaksiyə nəticəy.

(bə Tolışi peaqordın Məhəmməd Baqiri İron, Rəşt, Tolışi Radio)

Bəxtiyar Ruşin

Bu ağır günümdə, könül, qoyma darda məni,
Necə ki, atıb getdi, vəfasız yar da məni.

Göz gəzdirdim, halıma bir yanarım tapılsın,
Yaddan çıxarıb sanki pərvərdigar da məni!

Gördüm güllərim solub, yerində tikan bitmiş,
Azmi bağrım qan idi, qanatdı xar da məni!

İndi onun hicriylə günüm fəğanla keçir,
Necə keçməsin bəs, kəsir intizar da məni.

Təskinlik üçün söylədi, çox üzmə özünü;
Eşqin qaydasıdır-ağlatdı qəmxar da məni.

Dərdi mizrab edib çalırım qəlbimin telini,
Bu məqamda ovutmaz, əlbəttə, tar da məni.

Rüsvayi – eşq etdi məni bu sərgəştəliyim;
Qımışıb tən etdi, görəkən əğyar da məni.

Düşünürəm bir zamanlar nə bəxtiyar idim,
Anarkən o günləri, boğdu qubar da məni.

Ruşinəm, dözməyib dərdlərə, mən də getsəm,
Axtarıb tapacaqdır, görün o, harda məni?!

25. 06. 2015

İzahlar:

Sərgəştə (fars)–avara, sərgərdən;
Qubar (ərəb)–kədar, dərd, qəm-qüssə.

Əruzun oynaq münəsrəh bəhrində yazdığım bu qəzəlimi vətənpərvər, yüksək bilikli, həssas qəlblə talış xanımı Aydan Qafarovanın adını yüksək tutaraq böyük hörmətlə yazmışam. Aydan xanım Bakıdakı İqtisadiyyar Universitetini bitirmiş və artıq 18 ildir ki, uzaq Danimarka ölkəsində yaşayır. Həyat yoldaşı giləki (İranda Gilan ostanlığında talışlara çox yaxın olan xalqlardan biri giləklərdir) Rəştidir, iki oğlu var (Allah onları xoşbəxt eləsin!). Şəhər bələdiyyəsində mühəsib-müşavir vəzifəsində işləyir. Azərbaycanın və xalqının adını həmişə uca tutan Aydan xanımın ailəsinə səadət və firavanlıq arzulayırlıq!

Bir nəcib insan mənə şair-qəzəlxan dedi;
Çox böyük qiymət oldu, çün xanim Aydan dedi!

Vəcdə gəldi ilhamım, coşan gəlbim şad oldu,
Sandım bunu bir mələk, Günəşdən, Aydan dedi!

Azərbaycan gızları-bəxtəvər olsun hamı;
Halım oldu pərişan; Cəlal Humaydan dedi

Bir-birindən danışdı, Rumuş, Leyla, İradə,
Aytən, Nigar, Zümrüyyə-Könül Nuraydan dedi!

Sevgi dolu sözləri, bir-birinə söyləyib,
Bir gözəl qız oğlana, gələcək toydan dedi!

Vermiş bizə nemətlər, şükür etdik Xudaya,
Ancaq gözü doymayan, az olan paydan dedi!

Gəlib-gedir nəsilələr, biz də köçüb gedərik;
Əsli, kökü olmayan, bir ayrı soydan dedi!

Könlüm onu arzular, çox olsa da işvəsi,
Çəkdi onun həsrətin, gəl, dəli ceyran dedi!

Ruşinin var çaşmağı, hərdən gözəl görəndə,
Necə tənği-dəhanə, bir güli-xəndan dedi!

20. 06. 2015

İzahlar:

Cəlal, Humay- S. Vurğunun “Komsomol” poemasının personajları;

Rumuş- Rumuş Hacıyeva; Leyla-Leyla Əliyeva; İradə- İradə Məlikova;

Aytən- Aytən Eyvazov; Nigar-Nigar Abdullayeva; Zümrüyyə-Zümrüyyə

Vəliyeva; Könül-Könül Rəsul; Nuray-Nuray Dəniz;

Təng (fars)-dar;

Dəhan (fars)-ağız

Güli-xəndan (fars)-açılmış gül.

Rafiq Cəlilov
celilovrafiq@mail.ru

Bir dəfə yazmışdım, yenə yazmaq zorundayam, yenə üstümə itlər hürüşür, təbii ki, bu itlərin hürüşməsi elə-belə deyil, görünür haralardansa yenə də Talış susdurmaq, gözünü qorxuzmaq göstərişi verilib. Yəqin ki, bunu aidiyyəti qurumlar araşdıracaqlar, ümüdvaram ki, bu "saşa"ni tapacaqlar, ən azı bu "saşa"ların hürüşməsi dövlətimizə, dövlətçiliyimizə xələldir. Təbii ki, mən ilk olaraq Azərbaycan dövlətinə səslənirəm: tapın bu "saşa"ni, onun tapılması, müvafiq məsuliyyətə cəlb edilməsi hamımızın marağında olmalıdır. Əks halda....

D-r Hilal Məmmədov

D-r Hilal Məmmədovun qardaşı Səbahəddin ilə tez-tez telefon əlaqəsi saxlayıram, zətən d-r Hilal Məmmədovun durumunu ondan yaxşı bilən yoxdur, şükür Xıdoya ki, d-r Hilal Məmmədovun sağlamlıq durumu yaxşıdır. Bu günkü günlə d-r Hilal Məmmədov heç bir günahı olmadan 3 il 1 ay 8 gündür ki, zindandadır. Hər ötən gün d-r Hilal Məmmədovun azadlığa qovuşacağı günü bir az da qısaldır, hər ötən gün onu bizə bir az da yaxınlaşdırır, bizə isə səbr etmək qalır, səbrlə Onun azad ediləcəyi günü gözləmək...

Zətən O azaddır, bəli, bizlərdən fərqli olaraq O azaddır, dəfələrlə yazmışam: Azad insan hər yerdə Azad, qul isə, tutduğu vəzifədən və ictimai mövqeyindən asılı olmayaraq quldur!...

SÖYÜLƏN TALİŞ DİLİ

22 iyul tarixdə d-r Hilal Məmmədovdan, jurnalistika günü münasibəti ilə təbrik alanda çox sevindim, bəli, bu təbrik həmə gün "haqq edilməmiş yaxalara" (həmə gününü bu orden və medalları haqq edən də var idi ki, onları qəzetimiz adından təbrik edirik) asılan bütün orden və medallardan üstün idi, çünki d-r Hilal Məmmədov mənim heç vaxt dönmədiyim yola qiymət verməyi bacardı!

Çox sağ olun Hilal müəllim, tezliklə görüşmək ümidi ilə...

Layiqli cavab...

Zətən heç vaxt Etibar Hüseynovun "sita-tın sonu" verilişinə baxmıram, amma onun 1000-ci verilişinin yazısına internet üzərindən baxdım. İlk dəfə idi ki, mən Etibar Hüseynov ilə razılaşırdım, çünki o, əqidəsini, amalını satan insanları faş edirdi. Düzdür, Etibar Hüseynov ad çəkmədi, lakin onun eyhamlarını bütün Azərbaycan tutdu, tək o eyhamların yiyələrindən başqa...

Əslində azər həsrətlər, rauf arifoğlular da o eyhamı tutdular, sadəcə "məne demir, deyirsə də desin də" proqramını əvvəlcədən öz beyinlərinə yükləyiblər deyə, bu onlara təsir etmədi. Normal, sivil ölkədə yaşasa idik və onlar da normal, sivil birisi olsa idilər elə Etibar Hüseynovun məlum verilişindən sonra həmin titullardan imtina edərdilər, amma əfsus ki, etmədilər. Demək Etibar Hüseynov düz deyir: səhv yolda imişlər...

İqbal Məmmədov və onun "saşa"sı...

Məlum jurnalistika günündə mənə "saşa" adlı bir şəxs "bu da sənə deputatın cavabı" adlı namə yazıb, həmin namədə "saşa" mənim ana dilimi təhqir edərək, bunu deputat İqbal Məmmədovun cavabı kimi təqdim edir. Təbii ki, İqbal Məmmədov mənim ana dilimə söyməz, çünki bu həm də onun ana dilidir. Mənim üçün bir şey qaranlıqdır: niyə məhz İqbal Məmmədov? İndi mən burdan həm də

İqbal Məmmədova səslənirəm: Siz öz deputat səlahiyyətinizdən istifadə edərək həmin "saşa"ni tapmaq üçün aidiyyəti qurumlara sorğu verə bilərsinizmi? Siz ən aşağı bu sorğu ilə sizin adınızdan danışan və sizin adınız ilə sizin ana dilinizi təhqir edən birisinin tapılmasında maraqlı olmalısınız.

Bu "saşa"ya adını, yerini-yurdunu deməyi elə onun jarqonu ilə təklif etsəm də, o mənə özünün kürd olduğunu, mənim isə Hilal Məmmədovun aqibətini yaşayacağımı çox ağır sözlərlə çatdırdı. Qəzeti bağlamayacağım təqdirdə başıma gətiriləcək "müsbətləri" sadalayan "saşa" görəsən kimin tütəyinin səsinə danışır? Bax bu sual çox aktualdır, təbii ki, mən bir müddət aidiyyəti qurumların cavabını gözləyəcəm, amma sonra mən bu məsələni, təbii ki, müsbət həlli olmayacağı təqdirdə, daima qəzetdə işıqlandıracağam, amma ümüdvaram ki, bu məsələ tezliklə öz həllini tapacaq, çünki "saşa" tək mənim yox, milyon yarım-lıq bir xalqın dilini təhqir edib və o milyon yarım-lıq xalqın öndə gedən övladları: Prezident Aparatında, Milli Məclisdə, Nazirlər Kabinetində, MTN, Baş Prokurorluq, DİN, QMİ, komitə və qurumlarda çalışan oğul və qızları da vardır ki, bu məsələyə münasibət bildirmələri çox-çox vacibdir. Ana dili müqəddəsdir və bu müqəddəs dilə edilən təcavüzə "dözn" şəxsin adını tapmaq qeyri-mümkündür, ümüdvaram ki, yuxarıda adları çəkilən qurumlarda, xüsusən MTN və Baş Prokurorluqda işləyən talışlar bu "saşa"nın tezliklə ifşa edilməsinə nail olacaqlar, ən azı bunu onlardan təhqir edilmiş ANA DİLİ gözləyir.

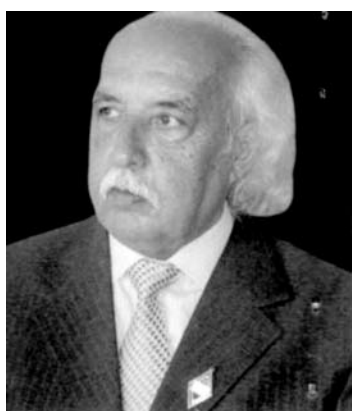
Qəzetin maliyyə durumu

Qəzetin maliyyə durumu çox acınacaqlı vəziyyətdədir, hələlik qəzetin dərcində dirəniş göstərə bilirik, çox əfsus ki, qəzetə nə hakimiyyət, nə də ki, talış iş adamları dəstək olmur, üstəlik "Rafiq o qədər pulu haradan alır ki, qəzeti həftəlik dərc edir?" sualı talışlar arasında ən populyar suala çevrilib. Nor-

malda bütün talışlar qəzetin həftəlik dərcinə, onun respublikanın bütün şəhər və rayonlarında satılmasına sevinməli idilər. Çünki ən azı "imzalar içində imzamız" görünür. Amma bəzi talışlar nəinki buna sevinmirlər, hələ üstəlik dövrüyə qəzet haqqında mənfəətə bəzi bəzi buraxmaqdan çıxımlar. Amma hər kəs bunu bilsin: Öz ana dilinə, öz əqidəsinə xəyanət edən hər bir kəsi Xıdo gec-tez cəzalandırır, qəzet haqqında şaiyə yayınlan-bu fəaliyyətinizi saxlayın, bunun Xıdo tərəfindən bədəli çox ağır olacaq, qəzetə dəstək olmursuz-olmayın, heç olmasa işimizə də öz şaiyələriniz ilə pəl vurmayın, onsuz da xeyri yoxdur, qəzet dərcini saxlamaz!

Yeri gəlmişkən, qəzeti oxuyanlar arasında türklərin sayı talışların sayı ilə bərabər-ləşmək üzrədir, bu da qəzetin Talış arealından çıxma bilməsinin, talış adət və ənənələrinin, tarixinin türklər tərəfindən də oxunduğunun göstəricisidir.

Bütün bunlara rəğmən, çox təəsüf hissi ilə qeyd etməliyəm ki, Prezident Aparatında oturan bəzi şovinst düşüncəli şəxslər, bizi "nə-dənsə" həmişə bu dövlətin əleyhdarı kimi təqdim edirlər, yenə də təəsüf hissi ilə qeyd etməliyəm ki, bu onlarda çox uğurlu alınır. İndi biz nə edək ki, Prezident Aparatında oturanlar arasında şovinst düşüncəli də var? Qardaşlar, bacılar, biz bu dövlətin əleyhdarı deyilik, biz vətəndaş olaraq dövlətin atdığı bəzi səhv addımları işıqlandırırıq, biz necə deyə bilirik ki, bizdə milli siyasət düzgündür? Adama deməzlərimi: milli siyasət düz olsa idi sizin də qəzetə maliyyə dəstəyi verərdilər, Talış Mədəniyyət Mərkəzini ofislə təmin edərdilər, dərslikləri yenidən dərc edərdilər və s. və i.a. Biz necə deyə bilirik ki, səhiyyəmiz yüksək səviyyədədir? Yəni "pulsuz müalicə keçən" dövlət xəstəxanalarında alınan pulları görmürük mü? Yəni, yəni... yox, əzizlərim, biz kor deyilik və bütün bu yanlışlıqları, aradan qaldırılan günəcn, diqqətdə saxlayacağıq, bu bizim bir vətəndaş olaraq VƏTƏN-DAŞLIQ borcumuzdur, ictimai qınaq olmayan ölkələrdə insan həyatının da zərrə qədər dəyəri olmaz.....

MƏSUDİ DEVRAN-78

Məsud Əliqasıyev zə Məmmədov (Şair Məsudi Devran) moəə bə 27.07.1937-nə sori Ostorə rayoni Şahağaci diədə. Oroxniyəşə Azərbaycan Devlət Pedaqoji Zivnon İstitutu urusi zivoni iğən ədəbiyoti fakultə (1962-1967) Ko kardəşə bə İ. Nəsimi nombə Zivnonşunosəti İstitutədə İron iğən Qafqaz zivnonon şobədə elmi kə-kə vəzifədə.

Bə elmi aləmi oşinə nıbə "Xələci zivnon" mövzuədə nəmizədəti mudafiə kardəşə, filoloqiya elmon fəlsəfə doktor nom səşə (1973) (Xələci zivnon tolişi zivnoni şivnonədə qıləyē)

1975-nə sori Quluston Devlət Universitetiku dəvət səydə, xızvonumjənə bə Uz-bəkstan kuç kardədə. Sori bədiqə iyo bə tədrisə koon prorektor vəzifə təyin kardədə bədə.

1992-nə sorədə Qazaxstani Çimkənd vilayətədə onobə "Tırkıstən" Tırk-Qaxax Beynəlxalq Universitetiku dəvət səydə, iyo "Tırki zivnon" kafedradə muşavir vəzifədə ko kardədə..

Lənkəran Devlət Universiteti təsis bədə, iyo təyinat səydə. (1994) Siftə dekan, peşə elmi koon prorektor vəzifədə ko kardədə. Zivnonşunosəti kafedra professore. "Azərbaycani Tolışi zənə coğrafi nomon linqvistə təhlil" nomədə doktorəti mudafiə kardəşə. (1994) filoloqiya elmon doktore.

Professor Məsud Məmmədov (Məsudi Devran) 300-sə vey elmi məqalə, 5 monoqrafiya, 6 şeirə kitobi xıvande. Çəy "Az tolişim" (Lankon, 2004) şeirə kitob ən çokə ərməğone bə tolişi ədəbiyoti.

Tolışi yolə alimi, xosə şairi məbərui təbrik kardədəmon, sa soron biyji, deştə eli, de xəşəconi!

DARDIM İŞTI

Çəxtə inson dard bıkəşə,
Piyən bim az, hiç nıbim şo.
Ha ruj maştə şedəm bə ko,
Obedəni lejmoni lo.

Nun seədə su bedəni,
Noxud hırdəm, du bedəni.
Təvə heste, çu bedəni.
Təğon beşdən, ku bedəni.

Çanqa vişon lu bin həni,
Biyə honyon ku bin həni.
Şinə ovon su bin həni.
Luzə ləvon si bin həni.

Im dardon vey, bəki bovtım,
Kəməni ni ki, az bıhtım,
Hay çımı yurd, az ki detım!
Dardım tınış, çiç bıvotım?

VİLƏ KİNƏ

Vilə kinə vilə be,
Sə əno qılə be,
Dastım gənde, bıçımım,
Təkəy, qılə-qılə be.

Vilə kinə vilədə,
Ənoş vile dilədə,
Dastım gənde, bıçımım,
Periskiy əv kulədə.

Vilə kinə vil-vile,
Məsud əçəy bilbile.
Dastım gənde, bıçımım,
Tiyənku dast hılə be.

Vilə kinə vilənoz,
Bome oxo zardə poz.
Təğonədə bəçinem,
Kəynə roçi qılə be.
(Lankon, 1999)

DİLƏDƏ (tiringə)

Vilon vilon dilədə,
Çımı çəşon vilədə.
Heyron bəbem az yoyi,
Xosə kinon dilədə.

Əve, yoyim boğədəy,
Vilon vili xolədəy.
Az əçəyku beholim,
Yoyən çımı holədəy.

Xavzon rəsən təğədə.
Təği livon dəğətə.
Tarsedəm ki, bıçımın
Şinə xavzə boğədə.

İştə yoyi boğvonim,
Əçəy vanqi gıbonim.
Nibəvoten, şitim az,
Yoyi dardi divonim.

Məsud noxəşə, qınyə,
Bəy qılə vil peqınyə.
Dəvo-dəmon lozim ni,
Vil bə dili dəqınyə.

(Sutəmirdov, 1996)

ƏVƏSOR

Əvəsor omedə, zəmin bəji be,
Voşonə ovonku cuonən si be.
Hay kuli bınədə vənəşon çidən,
Dəjə dilim oxay, əcəbən ji be.

Siabiyyə qardədə doon bəşədə.
Rivosən nəvedə vişon kəşədə.
Xosə həşi dəmə zardə meç oso
Sya arson qarde çımı çəşədə.

Əyu vil okardə sipyə voa oso,
Huştulu ruşunə sığə zov oso,
Sef, bif, qilos, əno, ujan vey doon
Viriski-viriski doydən lov oso.

Lənqərinə kinon omedən bə ko,
Sı olətin əvon səyku bə poyko.
Handedən mahnesə, jəydən tiringə.
Çə nozə sədoku dil bədə ve şo

Bə dukunə divon pəmandən jeron,
Qəponədə məstəm: Uruson, İron...
Ve maholon nəvəm, vindəmə diyon,
Hiç virə to nibe bə çımı viron.

Məsudi Devrani əhvol ve xoşə,
Əvəsor omedə, gəlbiş meyxəşə.
Niştə pəncə vədə, çəşış bə voşə,
İllə vətəniş hest, əvən Tolışi!
(Ostorə, 1994)

Məmmədova Gülnarə Şahab qızı
Lənkəran Dövlət Universitetinin
Dissertantı

Yer kürəsinin 3,47 mln. kv. km. və ya ümumi quru sahəsinin 2,3%-ni meşələr təşkil edir. Meşələr sistemində Qafqazın, o cümlədən Talış meşələrinin özünəməxsus bioloji, coğrafi və ekoloji aspektləri mövcuddur. Paleocoğrafi aspektdə Talış meşələri III-IV dövrün buzlaşmasını keçirməyən coğrafi məkandır.

Dünya meşə florasında III-IV dövrün endemik və relik biocoğrafi regionları azlıq təşkil edir. Bu cəhətdən Talış meşələrinin elmi əsaslarla öyrənilməsi və ekoloji mühitin tənzimlənməsi problemləri daha çox aktuallığa malikdir.

HİRKAN TIPLİ TALİŞ MEŞƏLƏRİ

Talış Hirkan meşələrinin tədqiqində A.A. Qrossheym (1926-1939), İ.S.Səfərov (1960-1979), S.A.Cəfərov (1957), L.İ.Prilipko (1970), Ş.O.Barxalov (1970) və s. alimlərin elmi araşdırmalarının böyük əhəmiyyəti olmuşdur.

1830-cu ildə K.A.Mayer Talış meşələrində endemik floranı, İsveçli botanik Hohenakker (1834-1835) Diabar çökəkliyində müxtəlif bitki növlərini öyrənmişlər. Sonrakı dövrlərdə meşə problemləri ilə məşğul olan tədqiqatçılar Talış-Hirkan tipli meşələrin botaniki və coğrafi xüsusiyyətlərini öyrənmişlər.

Talış-Hirkan meşə örtüyü ən uzaq keçmişlərdən başlayaraq, biocoğrafi şəraitin təkamülü ilə əlaqədar olaraq dəfələrlə dəyişmiş, öz bitki örtüyünə bənzəməyən tərkibdə bizə qədər gəlib çıxmışdır. III və IV dövrün relik meşələri Talış biocoğrafi ərazisinin dağətəyi və düzənliklərində yayılmışdır. Bu meşələrin özünəməxsus coğrafi-ekoloji və bioloji xüsusiyyətləri vardır.

Meşələrin biocoğrafi tarazlığını qoruyub saxlamaq günümüzün mühüm problemlərindən sayılır. Bunu Talış Subtropik Hirkan meşələrinə də aid etmək olar. Respublikamızın ərazisinin 7,5 %-ni təşkil edən Talış bölgəsi ümumi meşə örtüyünün 26,4 %-ni özündə cəmləşdirir. Bu meşə sahəsinin 42,7 %-ni palıd, 25,0 %-ni fisdıq, 24,6 %-ni vələs, 3,5

%-ni dəmirağacı və s. təşkil edir. Belə ki, ərazisinin ən çox hissəsi meşə sahəsi ilə örtülüdür. Burada meşə sahəsi ümumi ərazinin 62 %-ni təşkil edir. Meşə örtüyü Lerik rayonunun ərazisinin 25,9 %-ni, Yardımlı rayonunun 23,6 %-ni, Masallı rayonunun 23,3 %-ni, Lənkəran rayonunun 19,4 %-ni, Cəlilabad rayonunun isə 8,1 %-ni əhatə edir.

Talış coğrafi məkanında 37,0 min hektar sahədə 1167 növ bitki qeydə alınmışdır. Növ zənginliyinə görə Talış Qafqazın 18 flora əyaləti sırasında birinci yeri tutur. Buradakı 150 növ ağac və kolun 36 növü endemikdir. Talış-Hirkan meşələrində Xəzər lələyi, Hirkan armudu, Hirkan xurması və ipək akasiyasının mövcudluğu bu meşələrin vaxtı ilə Şərqi Asiya və Himalay florası ilə genetik əlaqəsinin olduğunu göstərir.

Vaxtı ilə düzən meşələrində Azat ağacı daha yaxşı inkişaf etmişdir. Bataqlıqların qurudulması və əkinçilik üçün meşələrin qırılması nəticəsində bu qiymətli ağac növünün arealı azalmışdır. Hələ XIX əsrdə Lənkərandə olmuş Yaponlar bu qiymətli ağac növündən öz ölkələrinə aparıb, orada Azat plantasiyaları salmışlar. Hazırda Azat ağacından alınan boyaq maddələri dünya bazarına, kosmik və qitələr arası ballistik raketlərin rənglənməsində istifadə məqsədi ilə çıxarılır. Bu ağacdan alınan boyaq mad-

dələri yüksək istiliyə davam gətirir.

İpək akasiyası və Xəzər şeytanağacı meşələrinə keçmiş SSRİ-nin heç bir yerində rast gəlinmir. Hal-hazırda bu bitkilərin iki təbii arealı vardır:

- ən geniş yayılmış areal (Yapon-Çin)
- ən az yayılmış areal (İran-Talış)

İran-Talış zonası yeganə arealdır ki, akasiya dağ yamaclarında və Xəzər sahilində yayılmışdır. Təssüflə qeyd etmək lazımdır ki, bu qiymətli bitki (Lənkəran akasiyası) son dövrdə azalmaqdadır. Lakin onun ekoloji mühitini bərpa etmək olar.

Sevindirici haldır ki, ölkə başçısının fərmanı ilə Hirkan Dövlət Qoruğuna Milli Park statusu verildi. Bu da bir çox qiymətli bitki növlərinin qorunub saxlanması və onların gələcək nəsillərə ötürülməsi üçün geniş zəmin yaradır.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Qarayev Ş. Azərbaycanın relik ağacları. Bakı 1987.
2. Xəlilova G. Talış-Hirkan subtropik meşələrinin biocoğrafiyası və istifadəsi. «Elimi-praktiki konfransın Materiyalları» Lənkəran 1999
3. Сафаров И. Субтропические леса Талыша. Баку 1997.

İBRAHİMİ BƏHRAM (ŞƏMS SÜKRAN) - 43

İbrahimov Bəhram Məhərrəmi zoə (Bəhram Şəms) moəmo bə 22 iyul 1972-nə sori rayon Masallı Tirkoba diədə. Oroxniyəşe Tirkoba tam miyonə məktəb (1989) Dövlət Neft Akademiyası (1996). 1983-nə soriku şeer, hekoyə, təmsil niviştədə həm tolişiedə, həm turkiədə. 1985-nə soriku devri mətbuatədə çap bedə. İminə mətbu şeiriş çap bə Masallı "Çağırış" rayon qəzetədə 1985-nə sori. "Azərbaycan Cumhuriyyəti" qəzeti, "Kirpi" jurnalı muxbir bə. "Qızıl qələm" miko-foti laureate. Xeyzonsoybe, hes-tişe 2 avlod.

JƏJE QINO

Şəgəli idarədə
Xəyli pulış hardəbe.
Qırdəbə ruşnəpulon
Boştə sərfiş kardəbe.

Sıpon omin de dərve
Bardşone teğnə şəgəli.
Da ruj hiç dənıvarde,
Vardşone teğnə şəgəli.

De vişə xuxon dasti
Məhkəmə pok beşe.
Həttə bə "Gəz-İdarə"
Şəgəli ağə mudur şe.

İdarə mantyor Jəje
Beğandəbe çı koyku.
Mandə benəvo bəme,
İdarə qəvi bəyku.

Quya taxsiş əve ki,
Bə şəgəli oşədə.
Jəje bəy gəhoməti,
Avlodətiş rəsədə...

ZABİL MƏDOJ-53

Cəmili Zabil Məhərrəmi zoə (Zabil Mədoj) moəo bə 12.07.1962-nə sori rayon Masallı di Mədoədə. 1979-nə sori oroxniyəşe Mədo miyonə məktəb, Həmonə sori təhsil səşe Boku 14 numrəynə kollecədə. 1981-82-nə soronədə Sovet hukuməti roədə sərbəzəti kardəşe Monqolıstonda. 1983-86-nə soronədə jiyə, fəhləti kardəşe Ulyanovski viloyətədə.

Çı əsri sıftəku məskun bə Urusəti Sankt-Peterburqədə. İyo 2002-nə soriku çap bə "Talış" qəzeti redaksiyə heyətədə ko kardəşe (de F.F. Aboszoədə, H.Ə.Məmmədovi, Q.F.Cəfəzadə bə ico.) Qəzeti əməkdoon bə dim bekardeşone mavuji Zabili fitri talant, çoknə bəvoten, əvon kəşf kardəşone Zabil, Zabiliən bə təm-ləzət vardəşe çəvon çap-kardə qəzet.

Zabili ənə iyo bino noəşe iştə elmiyə-bədiyə-publisistikə ofəyəvonəti: əsosinə pişə kardəşe boştə çı tolişi zivoni lüğəvonəti, folklorşinosəti, şairəti... "Talış" (2002-2006), "Şəvnişt" (2006-2008) "Talış Sədo" (2009-2011) "Talışon Sədo" (2011-2015...) qəzetonədə, interneti saytonədə, facebooki səyfonədə, nəzə cəlb kardədə deştə qeşə fəoliyyəti: bə tolişi-bə turki niviştədə şeeron, "Mədo lətifon" rublika jiyə tolişə anekdoton bə gələm səyde, "Talışə toponimon" tərtib kardədə, "Yolon sıxanon", "Talışə nifinon", "Talışə divo-sənon", "Fatmə nənə folklorə boğçə" nomon jiyə tolişə xəlqi şifohinə qəpi materialon qırdə kardədə-doydə bə çap.

Oxonə vaxtonədə facebooki səyfonədə tolişi lüğəvonəti, tolişi fauna iyən flora aləmi həxədə məlumaton, fotoon dərc kardədə deştə nəzmə şərhon bə ivrə. Məddəti Zabil TV oko doşe. Tolištoni Radiyo efirədə bəjəni əməkdoəti kardəşe. İse Tolištoni Vindəsədo əsasinə sərbənomon sərdore.

Zabil Mədoji təmom bedə 53 sinn, çəmə azizə şairi, ictimai xadimi möbəruiji təbrik kardədəmon. Sa soron bijiy, deştə eli, xeyzoni, de xəşəconi!

REÇİNƏ KASPI

Pəvəndiş Səvalon mandə pentono,
Əy kəpot səğandə, niştə jintono,
Qamədə, etasde bişi çəj tonu,
Bətojniy botono sardə voy aspi,
Talıştoni rəvoş, reçinə Kaspi!

Vazəru, Sipyəru, Kur bəy emədə,
Maştəvo dimişəş həşi pemedə,
Əv bəştə pəvəndi - bandi damedə,
Çı reçinə moyne çəkutış sipi,
Talıştoni rəvoş, reçinə Kaspi!

Zərdusti kardəşe dəy nozə iyo,
Babəki tojnişe iştə asp çiyə,
Bınədəş çand curə sıroniş niyo,
Deşmenon ekarde bəyo çəşi pi,
Talıştoni rəvoş, reçinə Kaspi!

Bəştə qınyə ləpə gırbon, şinə Mo,
Dardonsə qin mandə iştə sinə, Mo,
Atropat, Timruzi, Merzo inə, Mo!
İştən-iştə dardi kardəş tasibi,
Talıştoni rəvoş, reçinə Kaspi!

Çand curə korğış kəşə iştə sə,
Ovən biş, otəşdə vəşə iştə sə,
De şəvi, de ruji həşə iştə sə!
De anədə dardi oxo nibiş pi,
Talıştoni rəvoş, reçinə Kaspi!

Noxəşin xəş bəbe boy bətinədə,
Çand tispir hardənə moy bətinədə,
Ovandinə Xəzri voy bətinədə!
Əpime çımı dil bəti dətaspi,
Talıştoni rəvoş, reçinə Kaspi!

Kəynə ə ruj bome deti i bəbem?
İştə xışmətikə kəynə si bəbem?
Bənə nənə-balə dastbəqi bəbem?!

Sardonə andomim deti ətaspi,
Talıştoni rəvoş, reçinə Kaspi!

26/06/15.

NƏ MƏNASI VAR?

Etibar olmasa, ilqar olmasa
Orda and içməyin nə mənası var?
Sən yüngül həyatdan zərbə alanda,
Atılıb—düşməyin nə mənası var?

Bil, insan olmasa saleh əməlli
Ona sığal çəkər şeytanın əli
Bil, qurlmayıbsa düzlük təməli
Sözə güc vurmağın nə mənası var?

Elm, mərifətlə uclar insan
Şərəf, ləyaqətlə qocalar insan,
Vaxtında düşməndən bac alar insan
Şərəfsiz ölməyin nə mənası var?

Zaman bizi addım-addım ələdi,
Körpə kimi min qundağa bələdi,
Dünya bizə başdan-başə tələdi,
Öləndə bilməyin nə mənası var?

Möhəbbət Güneyli

BAŞSAĞLIĞI

"Avto Azərbaycan MMC"-ninn kollektivi, şirkətin "Maliyyə Departamenti"-nin müdiri Ziya Babayevin

nənəsinin

vəfatı münasibəti ilə kədərləndiyini bildirir və Ziya müəllim başda olmaqla, mərhumun yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir.

Başsağlığına "Talışon Sədo" qəzetinin kollektivi də qoşulur.

Xıdo rəhmətkə

Tofiq Nicat
Sumqayıt

(əvvəli ötən sayımızda)

Onlar hətta İLAHİ-nin peyğəmbəri olan ulu əcdadımız Xəyənonu (Noya-Nuh) ələ salar və ona qarşı çıxaraq, hətta ona əl də qaldırardılar. Bu məsləksizləri İlahinin əmri ilə su məhv etdi. Nuh tufanından sonra Dünya tarixində ilk dövlət quran Tİ-quzların Matiarx və Patiarxları Şumerdlər də Etiqadları olan atəşi Bobiliyə (Bütpərəstliyə) dəyişərək, İron (təkyolluluğa) müxalif Diron (ikiyolluluğ), duron, Turon adlı etiqaad ərsəyə gətirirlər. Sonralar bu adı Turan kimi təhrif edənlər, bunu türk mədəniyyəti və tarixinə yanlışlıqla şamil etdilər. Daha sonra Bobilonun altıncı fiyronu özünü Nüə-Xıdo (yeni Allah) elan edərək Şəxsiyyətə pərəstişliyin bünövrəsini qoyur. Ondan sonra gələn Nimrudlar, Novoxudonasarlar, Ramzeslər, Amunhoteplər, Qobuslar da özlərinin İLAHİ-liyini təlqin edər və zümlərinin kəsərini artırırdılar. Eyni vəziyyəti biz müasir dönmimizdə yaşamaqdayıq. Xof və xaosun yaratdığı anarxiya bizim ölkədən də yan ötməyib. Bu günümüzdə Allahiinkar cəmiyyətimiz tərəfindən qanun kimi qəbul edilib. Dövlət təmsilçilərinin özbaşınalığı və fiyronluğu dini dəyərlərimizin təhrifinə xidmət edir ki, bu əməllərin də qanun şəklinə düşməsində bizim ruhani adlanan təbəqənin müstəsna xidmətləri var. Onların xalq qanı içənlərə etiraz etməmələri dediklərimizi əsaslandıraraq, sübuta yetirir. Beləcə də ağılı və şüuru olan kəslərin nəzərində İlahiyyətçilərümüz Qobusun təbəliyində olan baş kahini Hamanın məsləkini yaşadaraq, müasir fiyonların baş kahinləridirlər ki, nə xalqın rifahı, nə də İlahi dəyərlər onlara sərf etmir.

Gəlin tək ibadətlə özümüzü aldatma-yaq. İbadətin arxasında xeyir əməllər daha vacibdir. Axı 40 illik ibadət bir günlük səxavətin savabını ödəmir. Haqsız-

ÖZÜNÜDƏRK, MİLLİ HİSSİYYAT, XALQ VƏHDƏTİ

lıqlara qarşı cıncırını belə çıxartmayan ruhanilərimizin bizə düzgün yol göstərərək, İlahi etiqaada Yönləndirəcəyinə mənim kimi çox insanlar inanmırlar. Çünki onlar bizlərə qorxu və xofu təlqin etməklə, bir növ dövlət qulluqçularına və iqtidara xidmətlə bizləri ram edərək, qurd ağzına atmaqdadırlar. Məsələn, bir çox metofrazalar bunu sübut edir və bu siyasi dindarlığın iç üzünü açır. Bu metofrazaları gəlin birlikdə təhlil edək və ağılımızın süzgəcindən keçirək. Məsələn “Allahdan qorxun, onun qəzəbi böyükdür”. Nə üçün mən mehriban və rəhmli Allahımdan qorxmalıyam? Ən azından mən Onu canım qədər sevməliyəm. Və yaxud “İbadət olmayanlar cəhənnəmə məhkumdur”. Hansı ruhani cəhənnəmdən qayıdıb ki, oralardan üstəlik səhih xəbər də gətirib? Bu cür məntiqsiz məsələrdən çox çəkmək olar, lakin həqiqətin bir üzünü var ki, bu tip böhtanlarla onu ləkəyənlərin özlərinin imanı qüsurludur. İLAHİ-nin buyurduqlarını isə sadə insanlar yerinə yetirməklə, şərin böhtan zindanına atılaraq satanistlərin zülmünə məruz qalırlar. Bu müqəddəs amallara tapınaraq mübarizə aparları maraqlıdır ki, heç kim nə görmək, nə də tanımaq istəmirlər. Bu amilin özü müasir cəmiyyətimizin cəhalətyönlü olmaqla, Allahı inkar faktıdır. Məgər Novruzəli Məmmədov özü üçün rifah istəyirdi? O öz şirin ömrünü sizlərin haqqını müdafiəsinə qurban etdi. Sizlər isə tiranlarla baş-baş verərək, mərhumun arıyca xeyli böhtanlar yağdıraraq, günah torbalarınızı ağzınacan doldurdunuz. Məgər sizlər görmürdünüz ki, bu müqəddəs insanın həyat təzi həzrət Zəkəriyyənin həyat təzinin eynidir? Axı bu uca insanların hər ikisi öz dinsiz və imansız icmaları tərəfindən qətlə yetirilmişlər. Zəkəriyyənin oğlu Yəhya peyğəmbərin faciəli taleyini Novruzəli müəllimin iki oğlu yaşayaraq, ataları kimi şəhid edildilər. Məgər bu bənzər talelərin faciəli tarixi bizlərə ibrət deyilmi? Yaxud Hilal müəllimin şərlənərək tutulma səhnəsi hamımıza məlumdur. Onun günahsızlığını hər birimiz yaxşı bilirik. Onun da taleyi həzrət Yusifin taleyi kimi zindandan keçməklə, bizləri tərpətməli imiş. Hal hazırki baş redaktorumuz Rafiq Cəlilovun bəlkə ağılı yerindən oynayıb? Novruzəlinin, Hilalın məşum taleyini görə-görə, öz həyatını şeytanla qumara qoyur. Yox mənim əzizlərim, bu şəərəfli insanların qədrini bilmə-

sək də, onlar İLAHİ-nin sevib-seçdiyi bəndələridirlər. İstəsəniz bu həqiqəti də qəbul etməyə bilərsiniz. Bizim Birliyimiz olmasa faciələrimiz də tükənib bitmək bilməyəcək. Diriliyimiz birliyimizdədir. Özümüzü dərk edə bilsək, batini hissələrimizi nəzarətə ala bilərik. Batini hissələrimizə qalib gələ bilsək, Milli təfəkkürümüzü qaytara bilərik və yalnız o zaman milli birliyə nail olarıq. Bu ləyaqət məsələsidir ki, olum və ölümümüz bundan asılıdır. Gəlin saflığımızla İLAHİ-nin tələblərinə cavab verək. Yalançı ibadətə yalnız özümüzü aldada bilərik, İLAHİ-ni yox. Hələ 93-cü ilin məlum hadisələri və səhfləri unudulmayıb. Milli hərəkətin süqutu və səbəblərini heç kəsdə yox, yalnız özümüzə axtarmalıyıq. Bu məğlubiyətin başlıca səbəbi bizim özlərini lider sayan, mənasız iddia və tamahla köklənən bəzi həmyerlilərimizin təmənləri oldu. Bəd gündə onlar xalqı yox, şəxsi rifahlarını önə çəkməklə, bizlərin zəhmət və ümidlərini yerlə-yeksan etdilər. Milli mənliliklərini dərk edə bilməyən bu fərdlər şeytani təkəbbür və mənasız iddiaları ilə ulu bir xalqa ilk zərbə vuranlar siyahısının liderinə çevrildilər. Hələ arxı hoppanmamış vəzifələr də öz aralarında bölüşdürülmüşdü. Bax bu tiplərə qarşı Barat Qasımov haqlı iradlarını bildirsə də, o zaman bu pak insanın sözlərini qulaq ardına vuranlar, sonradan da xalqımıza xeyri olmayanlar sırasında qərarlaşdılar. Mənim də çıxışım olmalı idi. Lakin bilərəkdən mənə söz verilmədi. Beləcə də xalqımızı faciə ilə üz-üzə qoyanlar öz təkəbbür və şəhvani tamahının qullarına çevrilməklə, milli təfəkkür və milli hissiyyatdan xali olduqlarını isbat etdilər. Bu müqəddəs işdə ən çox zəhməti olanlar Hilal Məmmədov və Mehdiyə Səfərov idi. Lakin sonradan bu kütlənin təzyiqləri həm Hilalı, həm də Mehdiyəni öz iradəsinə tabe edərək nizamlı fəaliyyətimizi nizamdan çıxararaq, başıpozuqluq yaratdılar. Bundan sonra da bizim faciəli günlərimiz bizlərə ərməğan edildi. Mənim kimi digər fəallarımızın da əzab və zülmələrə düşür qalaraq təhdid və təqibə məruz qalmaları reallaşdı. Bir sözlə, hərəyə çəkisinə görə qır tiyanları ayrıldı. Lakin mən bir həqiqəti o zamandan dərk edərək, beynimə həkk etdim. Nədənə mən bizim çoxsaylı ruhani ordu-sunun üzvlərini sıralarımızda görə bilmədim. Buna görə də bu faktı iki yöndə

yozmaq olar. Birincisi ya xalqımız ağılını itirərək şeytanın təkidinə uymaqla, azadlıq mücadiləsinə qalxmışdır, ya da ki, ruhanilərimiz canlarının əmanət olaraq Allaha məxsusluğunu önə çəkməklə, əmanətə xəyanət etməkdən çəkinmişlər. Əslində isə həqiqət birdir. Xalqın dar günündə xalqına yaramıyanlar heç Allaha da bəndə deyillər. O ki, qaldı mənim kimilərinin mühakiməsinə, Allaha şirk gedərək İLAHİ mühakiməni öz üzərinə götürənlər, əməllərinin babını və sambalını dərk edərək yaxşı-yaxşı düşünməlidirlər. Öz daxili əməllərinə nüfuz edə bilməyən bunun savabı onlara bəs edər. Xalqla vəhdət təşkil edə bilməyən ruhanilərimiz birinci növbədə cəmiyyətdən xali, yəni Talışlar demişkən TƏKƏBİR sayılırlar. Bu əlamət isə Allahın sevmədiyi günahlardan sayılır. Xalqı İlahidən uzaqlaşdırıb, bütələrə yönləndirməyin. Hər bəndənin İlahi sevgisi onun daxili ələminin batini hissələridir. Bu hissələri heç bir qeyri bəndə nə görəcek qüdrətə, nə də duyacaq hikmətə malik deyil. Bu yaradılmışın yaradanı ilə birbaşa bağlılığıdır, bu hissələrə pəl vuranlar kimliyindən asılı olmayaraq şeytanın kankanlarıdır. Özü-nü dərk edə bilməyənlər Allahın qüdrət və rəhmətini də dərk edə bilməzlər. Özünü-dərkdən milli hissiyyat doğulur ki, milli hissiyyatdan xali fərdlər İlahi ənamımız olan cəmiyyətləşməni qəbul etmir və sınaq günündə sınaqdan çıxma bilməyərək nə Allahına, nə də xalqına məxsus olmur. Milli hissiyyatdan isə xalq vəhdəti yaranır ki, bu vəhdət dalğalı dəniz kimidir ki, hər bir fərd bu dənizin milyonlarla dalğasından biridir. Və bu birlik qadir Allahımızın bizlərə lütfü və ehsanıdır. Bu birliyin digər adı dirilikdir. Mənliliyi önlərin ruhu dərbəder olur ki, gözü önündə olan həqiqətləri dərk etməyə əqli-təfəkkürü çatmadığından, həqiqəti cəhalət içində axtarmaqdadır. Milli təfəkkür və düşüncədən xali milləti qul da edərlər, hələ üstəlik canlı bütələrə səcdə də etdirirlər. Bu əməllər isə həm Allaha, həm xalqına, həm də İlahi əmanətlərə xəyanət yox, asilikdir. Ey mənim ulu xalqım, gözünüzü açın ki, görə bilərsiniz yolunuz haradır. Ruhunuzu İLAHİ əmanət olan ağılı və idrakın təlqininə tabe edin ki, şeytana uymayasınız. Xıdo şımə ağılı ruşin, həxə roy rəvon bıkə.

De yolə hurməti iyən de yolə eşği.

MASALLI “GÖY QURŞAĞI” (NƏNƏ HANƏ) ƏDƏBİ MƏCLİS EDAŞTEDƏ:

HACI VƏKİL MƏRQƏDİ**XIDO BƏ ZU VARDEDƏ**

Xıdo bə zu vardedə,
Zəmin-osmon qardədə,
Bə harçi əv gədire,
Şəvon rujən kardedə.

Gıroni votəy bıqə,
Pı-moa yodo beməkə,
Yolə Xıdoku bıtarı,
Bevəcə ko ti məkə.

Hovə hurməti oqət,
İştə boə deşmen məqət,
Bə çəvon didor bışı,
Səlom bıdə, dast bıqət.

Mərqədi vəsey həni,
Boy sə bıqə sıxani,
In dınyo vey bebəfoy,
Oməkəs ruji şəni.

20.02.2015

BALAMİRZƏ CƏFƏRLİ**OYAN DAĞIM-DÜZÜM,
KÜRÜM-ARAZIM**

Dövrən xəstə, yaxın durma, quduzdu,
Urmiyada göl qurudu, susuzdu.
Azərbaycan oyanmasa, uduzdu.
Oyan, dağım-düzüm, Kürüm-Arazım!

Suyu yoxsa, göldən kimə nə fayda,
O xəbərdən yasa batdım bu tayda.
Döz!-deyirsən, düzüm olmaz bu boyda.
Oyan, dağım-düzüm, Kürüm-Arazım!

Dilənçi deyiləm ki, pay verəsən,
İstəram hayıma sən hay verəsən,
Gəl önəm ver o durduğun yerə sən
Oyan, dağım-düzüm, Kürüm-Arazım!

Göygölümün göy gözləri yaşarmış,
Dərd quş kimi qanad açıb uçarmış!
Qönçələnib sinəm üstə açarmış!
Oyan, dağım-düzüm, Kürüm-Arazım!

İntizarda çox saxlama gəl məni,
Sinəm üstə çoxdan solub səməni.
Öldürəcəkdir bu beqafil ox məni.
Oyan, dağım-düzüm, Kürüm-Arazım!

05.07.2015

QULİ İSKƏNDƏR

Mandə dılədə eşği-məhəbbət, yarı nıznəy.
Oşko nıbe hiç tonədə sehəbət, yarı nıznəy.

Pınhon be çımı dili otəşon, dılətono
Şəhlə qətışe, sute məmləkət, yarı nıznəy.

Sazşon peqəte aşığon, çımıku votışone,
Qarde şəvi-ruj in yolə şöhrət, yarı nıznəy.

Vındəbe cəmoət bı tərəfi nez omeədə,
Əğyor həmişə kardəbe nıfrət, yarı nıznəy.

Nolə kəşəədə, həmə odəmon norohat bin,
Şanqone oğə mande in millət, yarı nıznəy.

Sute çəmə dıl dardi, gəmi dınyo dılədə
Çəşi asonim bin bomı şərbət, yarı nıznəy.

Zılmi, fəroği dasto rəxəy, Qulqasımən şe,
Xəlği votışe, həmə bəy rəhmət, yarı nıznəy.

BAYRAMI**MƏTBUAT AZADLIĞI**

Mətbuat azadlığı var dünyada?
O da baxır kimlərə yar olmada!

Bərkgedən yazarlar əcəl atında!
Cəzirə içində, təzyiq altında!
Çürüyür məhbəsdə, yerin qatında!
Arvad-uşağı ac-susuz qalmada...

Dükən-dükən gəzib pay-puş diləyən,
Pul, araq, siqaret yığıb mələyən,
Məmururlar şəninə təriflər deyən
“Qızıl qələm” mükafatı almada...

Asif, Adəm, ya Xədicə, Qənimət,
Mırzə Sakit, Adil çəkir nə zillət!
Hilal, Novruzəli etmiş nə qələt?
Hər biri şər gölündə boğulmada...

Həmkarından danos yazıb döyükdən,
“Yekə”lərin tikəsinə göz dikən,
Buyruğuna baş endirib diz çökən
“Qaloş” yazarlar çəpik, əl çalmada...

Cıbdə müxbir vəsiqəsi gəzdırən,
Vıcdanını satıb gödəm əsdırən,
Beş-on manat üçün boğaz kəsdırən
“Reket”lərin yalanı doğrulmada...

Məktəb-məktəb, şirkət-şirkət düşənə,
Abunədən ötrü palan eşənə,
“Böyük”lərcün qabıq qoyub bışənə
Yeni tülkü dərisi qoyulmada...

Peşəkar müxbirin bəxti çönübdür,
Dövrün qaraldığı üzü dönübdür,
Neçə istedadın odu sönübdür,
Yanıb-yanıb külündə qovrulmada...

Haqq bağıran ağızlar əyilibdir,
Məmurdeşən gözünə ağ gəlibdir,
“Yal aşı”nı özünə man bilibdir,
Abırına sarılıb saralmada...

Mətbuat azadlığı var dünyada?
O da baxır kimlərə yar olmada!
Nəmərđi var olmada,
Cəmərđi xar olmada,

Dünyası daralmada,
Günəşi qaralmada,
Bir adadır dəryada,
Dörd yandan vurulmada!

22.07.15.

MƏMMƏDAĞA**MƏTBUAT GÜNÜNƏ**

Sözlər əkib becərdi
Bəhrə verdi millətə.
Xalqın ziyalısitək
Kin bəslədi zillətə.

“Əkinçilər” əllərdə,
Oxutdurdu, oxundu.
Nur fikirlər dillərdə,
Haqsızlığa toxundu.

Siyasi inqilabın
Bünövrəsi qoyuldu.
Zalımın, bədhəsabın
Oğru gözü oyuldu.

“Əkinçi” çıxan gündən
Şər boğub, xeyir biçdi.
Həsən bəyin dövründən
Neçə yüzillər keçdi.
Onun hər bir məkanda
Oxunur əsərləri.
Keçən dövrü-zamanda
Azalmır kəsərləri.

İyul, 2015

XANƏLİ TOLİS**ORUCLUQ**

(Fitr bayramımız mübarək olsun)

Uca rəbbin sınağıdır orucluq,
İlin əziz qonağıdır orucluq.

Qəlbin istək harayıdır orucluq,
Dinin inam sarayıdır orucluq.

Ramazandır dəli nəfsin cilovu,
Ağlasıgıma eşq- həvəsin cilovu.

Allah deyən kimi etsək hərəkət,
Süfrəmizə töküləcək bərəkət.

Dinimizi, kökümüzü qoruyaq,
Gedək Tanrı dərgahına üzü ağ.

On bir ayın sultanıdır orucluq,
Elimizin mehmanıdır orucluq.

Tanrı bizi hifz eləyər etmə şəkk,
Gələnlə ilki ramazanda görüşək.

17.07.2015.

ƏVƏZ NƏBİ**ŞİNƏ BO**

Çoko izhor bıqəm, bə zıvon biəm?
Demə bə gəb bəşe in dard, şinə bo.
Çanə rənc bıqəşım, tov-təvon biəm?
Çı doroz bəkəşe in dard, şinə bo.

İştı moəobərui zinə dəvarde,
Əmo şonzə sore kəmon xo karde.
Mını kəynə bardəş, yodo bekarde?
Peqətə arədə ə pard, şinə bo.

Çan sore colinəm, dəreje imon,
Pı-moa dı çəş, gəyrətinə son.
Conım bəti gıbon, çımı conı con.
Tı şış gəm zımandbe, ranq zard, şinə bo.

In kə, in so beti qıybəkule, boy,
Nəm kəşeku zıvonım bulule, boy,
Oxnə dase, oxnə dovnə, kule, boy,
Çəşbə roon şo kə, oqard, şinə bo.

QULU VƏCİOĞLU**QARDAŞ ÖLÜMÜ**

(Bəyim üçün)

Qəfil gəldi bu xəbər,
Odsuz alışan Bəyim!
Dərdin ağırlığından

Ağılar qoşan Bəyim,
Ürəyi şan-şan Bəyim!

Qəlbinə dağ çəkildi,
Belin sındı, büküldü,
Sanki qopub töküldü
Üstünə cahan, Bəyim,
Ürəyi şan-şan Bəyim!

Dərd kolu çətir-çətir,
Ömür yolunda bitir.
Məclisdə sənə xatir
Ellər ağlayan, Bəyim,
Ürəyi şan-şan Bəyim!
Dağ qartalı, qıyya çək!
Bir nəslin harayı tək,
Susmayan dağ çayı tək!
Kükürəyib coşan Bəyim,
Ürəyi şan-şan Bəyim!

Dildə ilahi zikir,
Eylə Allaha şükür.
Səbirlə yönə çəkir
Bizi Haqq-Sübhan, Bəyim,
Ürəyi şan-şan Bəyim!

Şərik çıxıb dərdinə,
Ellər arxadır sənə.
“Sübhan Allah” virdinə
Mələklər qurban, Bəyim,
Ürəyi şan-şan Bəyim!

Sevinclə qəm baş-başa,
Ötüşür bizlə qoşa.
İstəsən min il yaşa,
Fanidir insan, Bəyim,
Ürəyi şan-şan Bəyim!

12.07.2015

CAMAL LƏLƏZOƏ**ÇOLİYON**

(Bə Armini)

İştı çəşon sio hındıl,
Xuniş parzedə bə dıl,
Tını keynə bəvındem?
Bə çəşe cıvon-ohıl...

İştı çəşon sio hındıl,
Bə çəşon conım anqıl,
Dardi voşi şırtəşe,
Dıl oqardə bə kandul.

İştı çəşon sio hındıl,
Bəçinəm bənom bə dıl.
Dınyoədə sa kəm bıbo,
Çəşone çımı mənzil.

İştı çəşon sio hındıl,
Həsərətiku dıl çığıl,
Bə çəşon ki bolo jə,
Ostoro ruysə nığıl.

İştı çəşon sio hındıl,
Əve in pokə əğıl,
Ha vindemon kardədə
Bəşş kardə bəmi ləl-qıl.

İştı çəşon sio hındıl,
Mənoş gızile, gızıl,
Təbişon doə ti bəmi,
Əbini gələmım kıl...

ULU BABALARIN İZİ İLƏ... Korqanruddən Coniyə....

Lerikin Coni kəndində məskunlaşan əhalinin çox qismini təşkil edən böyük bir patronomiyaya (nəsil) vardır. Bu nəsil (Xasay nəsl) getdikcə böyüyərək bir çox soyadlara bölünmüşdür. Arxiv sənədlərinə, tarixi məlumatlara və rəvayətlərə görə, bu tayfanın ulu əcdadı talışların qolış etnoqrupundan olan Xəlil kişi olmuşdur, o təqribən XVII əsrin sonu, XVIII əsrin əvvəllərindən Cənubi Talışın Korqanrud (Gərgənrud, Kaquri) mahalının Qələsər kəndindən ilk öncə Pilərud (Piləçay) kənd obasının Hüşnə kəndinə köçmüşdür. Oradan da Şimalı Talışın Rüədilə (Çay İçi) mahalının Səpnəkən (Səpnəkəran) kəndinə köçərək, məskən salmışdır. Həmin dövənlərdə Səpnəkəran kəndi balaca bir kənd olmuşdur. Kəndin əsasını da qolışlar təşkil edirdi. Sifidor kənd obasına daxil olan Səpnəkəran kəndi düyü, bicar əkin sahələri ilə çox fərqlənirdi. Elə buna görə də Kaquri mahalından gələn Xəlil həmin kənddə bicar sahələri alır və həmin bicar sahələrində öz ailəsi ilə birlikdə işləyir. Talış xanlığının yaranması ərafəsində, eləcə də İran şahı Nadir şahın vəfat ilində Xəlil məcbur olub ailəsi ilə birlikdə Talış dağlarına, Coni kəndinə köçür. Həmin dövrdə Coni kəndində çox az ev olmuşdur, əhalinin çoxu da Talışın digər kəndlərinə miqrasiya etmişdi. Coni kəndinə köçən Xəlil, burada Coni kəndinin gələcək tayfalarının əsasını qoyur. Kənd getdikcə ona məxsus olur. Coni kəndinin ən böyük tayfası məhz Xəlilin nəvə-nəticələridir. Maraqlıdır, görəsən, hansı səbəbə görə Xəlil öz ata-baba yurdunu saxlayıb, Şimalı Talışa köçmüşdür? Cənubi Talışı araşdıran Freyzer bildirir ki, Korqanrud mahalından çoxlu ailələr XIV-XIX əsrlərdə Şimalı Talışa miqrasiya etmiş, əksəriyyəti də Talış diyarının dağ və dağ ətəyi ərazilərinə köçmüşlər. Təsadufi deyil ki, Lerikin Veri, Rvarud, Rəzqov, Tanqabın, Coni, Tülü, Hamarat, Siyov, Bradi, Razan, Sipi-dor, Daştatük, Səpnəkəran, Miyanku, eləcə də Astaranın bir çox kəndlərində yaşayan tayfaların ulu əcdadlarının əksəriyyəti Korqanruddən gəlmədir. Onların bu zaman ərzində belə miqrasiya etmələri maraqlıdır, görəsən, hansı səbəbə görə öz vətənlərini saxlayıb Şimala, indiki Talış diyarına üz tutmuşdular?! Bunu analiz etmək üçün əvvəlcə Korqanrud mahalı haqqında məlumatları nəzərdən keçirməliyik.

Korqanrud (Kəonrü, Kaqrü)

Talış ərazisi on bir nahiyədən ibarət idi. Talış xanlığının XIX əsrdə yaşamış salnaməçisi Mirzə Əhməd Mirzə Xudaverdi oğlu və eyni dövrün tarixçiləri Səidəli Kazımbəyov və Teymur bəy Bayraməlibəyov öz əsərlərində bildirirlər ki, həmin nahiyələr bunlar olmuşdur:

- 1.Əsalim mahalı.
- 2.Korqanrud mahalı.
- 3.Astara mahalı.
- 4.Vilgic mahalı.
- 5.Zuvand mahalı.

- 6.Çay İçi Lənkəran (Rüədilə) mahalı.
- 7.Drığ mahalı.
- 8.Uluf mahalı.
- 9.Dəştivand mahalı.
- 10.Ucarud mahalı.
- 11.Muğan mahalı.

Daha sonra tarixçi Səidəli Kazımbəyov özünün "Cəvahirnaməyi-Lənkəran" əsərində yazır: "Əsalim və Korqanrud mahalları tamamilə İran dövlətinə təbedir. Buranın əhalisi məzhəbin iki fırqəsinin (yəni sunni və şiə fırqələri) tərəfdarıdır və sayda biri digərindən üstün deyil, bəlkə də bərabərdilər. Onlar cənubdan Rəşt və Xalxal nahiyələri ilə həmsərhəd olduğu zaman, şimal hüdudları Astara mahalına qədər uzanırlar. Torpaqlarda əsasən düyü əkilir, taxılları və digərləri azdır. Əhalisinin əksəriyyətini inək və qoyun saxlayan qalışlar təşkil edir. Onlar həmçinin balıqçılıqla məşğuldurlar və inəkçilik orta səviyyədədir. Çaylarda dələ ovlayırlar. Bu iki mahalın hökmdarlarının rəiyyətlərindən hər il yığıdıkları vergi 15000 tündür ki, bu gün 45000 manat rus puluna bərabərdir". Gör-düyümüz kimi, Korqanrud mahalı İrana təbə olmuş Talış mahallarındandır. Korqanrud təbiət cəhətdən çox zəngin bir məkandır. Bu mahalın böyük qəsəbəsi Lisar adlanır. Həmişə əhalinin çoxluğu ilə seçilən Lisar kəndi sonralar qəsəbə statusunu qazanır. Lisar qəsəbəsində əhalinin əsas məşğuliyyəti maldarlıq olsa da, bunlarla yanaşı həm də ağacışləmə, taxta düzəltmə və dülgərlik sənəti də çox yayılmışdır. Bu da Lisara yaxın sıx meşələrin olması ilə əlaqəlidir. Ümumən Korqanrud mahalı zəngin meşəsi ilə fərqlənir. Bunlara baxmayaraq çaylarda balıqların bol olduğu bir məkən də Korqanrud mahalıdır. Ona görə də bu mahalın kökənli əhalisi olan talışların etnoqrupu olan qalışlar balıqçılıqla məşğuldurlar. Balıqçılıq burada çox inkişaf etmişdir. Korqanrud sözünün mənası haqda müxtəlif fikirlər vardır. Mənbələrə fikir verəndə Korqanrudu Gərgənrud, Gərgərud, Karqərud, Kanrud, Kaquri kimi yazılır. Bunu daha dəqiq bilmək üçün Korqanrud mahalına gedib, orada tədqiqat aparmalıyıq. Fikrimizcə: 1.Gərgənrud sözündən ola bilər, bu da çayın adı ilə adlanıb. Gərgənrud adı Kərgənrud sözünün dəyişməsidir, bu da Cənubi Talışların dilində "Karq"- toyuq, "Ru" isə çay anlamındadır. Belə çıxır ki, Toyuq Çayı mənasını verir. Çox maraqlı olsa da, Lənkəranın kəndlərindən olan Kərgəlan (Kaqalon) məhz toyuq yuvası mənasını verir. Karq (Kaq) toyuq, Lan (Lon) - yuva mənasındadır. Hətta deyilənlərə görə, Karq quşu çöltoyuğudur. Ona görə ola bilər ki, talışca Kaqəru adlanan Korqanrud məhz toyuq çayı mənasını verir, çünki mümkün ola bilər ki, bu ad göstərilən çay ərazilərində həmin toyuq növü-

nün yayılması ilə bağlıdır. İran Talışında bu fikri dəstəkləyənlər var. 2. Kəonru sözündən olub və sonralar müxtəlif formalara düşüb. Kəon-Evlər, Ru-çay mənasındadır. Məncə, bu daha ağılabatan fikirdir. Əhalinin maldarlıqla məşğul olmasına rəğmən, həm də çay qıraqlarında əkinçiliklə də məşğul olmaları haqda azca da olsa, faktlar mövcuddur. Düşünürəm ki, evlərin çayların yanında tikilməsi, balıqçılıq təsərrüfatının da inkişafı elə bununla bağlıdır. Ümumən, Kəonru qədim toponimdir. Hələ indi də Talış diyarında qocalar Korqanrudu, Kəonru və Kaqrü adlandırırlar.

Korqanrud və Talış xanlığı

1747-ci ildə İran şahı Nadir şah vəfat etdikdən sonra Azərbaycan və İran ərazilərində müstəqil xanlıqlar yarandı. Bu xanlıqlar içində Talış xanlığı da var idi. Azərbaycan Tarixi kitabının I cild 356-cı səhifəsində yazılır: "İlk Azərbaycan xanlıqlarının meydana çıxması XVII əsrin sonlarına təsadüf edir. O zaman Quba və Talış xanlıqları mövcud idi: irsi hakimlər tərəfindən idarə olunan bu xanlıqlar ölkə adlanırdı". Fikrimizcə, bu xanlıqların ölkə adlandırılması heç də onların müstəqil olduqlarını bildirmir. Məlumdur ki, Səfəvi inzibati bölgüsündə «ölkə»lər bəylərbəyliklərə təbə olan, lakin ya şah fərmanı ilə təyin olunan bir hakim, ya da hər hansı bir camaata verildiyindən, yenə də şah tərəfindən səlahiyyətləri təsdiq olunan camaat bəyi tərəfindən idarə olunurdu. Hər iki halda «ölkə»ni idarə edən şəxsə hakim deyilirdi. Fikrimizi Hacı Zeynalabdin Şirvaninin məlumatı da təsdiq edir: «Talış vilayəti həmişə Azərbaycana və Təbriz bəylərbəyliyinə, bəzən isə Gilana təbə olub. Nadirdən sonra heç kimə təbə olmamışdır». Hələ XIV əsrin I yarısında Həmdullah Qəzvini Talış vilayətindən bəhs etmiş, 1409-cu ildə yazılmış «Fərruxnamei-Camali» əsərinin müəllifi Ramazan ibn Şeyx Əli və bu əsəri 1594-cü ildə fars dilinə tərcümə etmiş Mühəb Əli ibn Əhməd Lənkəran adını özlərinə təxəllüs kimi götürmüşdülər. Bu da göstərilən dövrdə Lənkəranın mövcudluğundan xəbər verir. Səfəvilərin Ağqoyunlularla müharibəsi zamanı Talış əmirləri səfəvilərə kömək etmiş, buna görə də Qızılbaş əmirləri sırasına qəbul olunmuşdular. 1540-cı ildə Əmir Qubad xanın, 1590-cı ildə isə Əmir Həməzə xanın şah hakimiyyətinə qarşı üsyanları məlumdur. Ərdəbil hakimi təyin olunmuş Zülfüqar xan qardaşı Əlvənd Sultani Lənkəranın hakimi vəzifəsinə irəli çəkdi. Lakin Əlvənd xan öz vəzifəsinin icrasına başlaya bilmədi, çünki «Əmir Həməzə xan Astara və Ləngərkonan (Lənkəran) vilayətini, o cümlədən Şindan qalasını işğal edib,

Zülfüqar xan tərəfindən verilmiş hakimliyi ondan aldı». Bu dövrdə Azərbaycanın şərq hissəsində, Kür çayının sağ sahilində mərkəzi Astara olan feodal malikanəsi yaranmışdı. Babagil məqbərəsinə aid olan sənəddən məlum olur ki, 1551-ci ildə Astara bölgəsinin hakimi Bayandır xan olub [1, f.1, siy.2, iş 302;48]. Bayandır xan I Təhmasibin, II İsmayılın və Sultan Məhəmməd Xudabəndənin şahlığı dövrlərində uzun müddət Astara bölgəsinin böyük əmiri olmuş və Astarada yaşamışdır. Əmir Həməzə xan səfəvi-osmanlı müharibələri zamanı atası Bayandır xana qarşı çıxmış, Astara bölgəsinin idarəsini öz əlinə almışdı. Əlvəndin Lənkəran hakimi təyin olunması xəbərini almış Həməzə xan hökumət qoşunlarına qarşı çıxış etdi. Lakin məğlub oldu və Talış dağlarında tikilmiş Sindan (Şindan) qalasında gizləndi. Qala mühasirəyə alındı və müqaviməti dayandırıldı. Həməzə xan Şirvana getdi, oradan da qaçaraq osmanlılara sığındı. A.A.Bakıxanov bu hadisənin 1593-cü (hicri 1001) olduğunu yazır və bildirir ki, Həməzə xan öz növbələri tərəfindən ovda öldürüldü. Lakin təəssüf ki, görkəmli tarixçi illəri səhv salır. Çünki İsgəndər Münşi bu hadisənin hicri 1000-ci ildə (19.X/1591-7.X.1592) olduğunu və Həməzə xanın İrandan qaçırdıqdan sonra Şirvanda qaldığını və orada şahın xəfiyyəsi tərəfindən öldürüldüyünü yazır. Bunu Fuməni də təsdiq edir. Onun yazdığına görə Əmir Həməzə üsyanından (1590-cı il) iki il sonra, 1592-ci ildə şah Abbas Həməzə xanın oğulları Bayandır (Pəyəndər) və Sarı xana şəfqət göstərərək, Bayandıra Astaranın, Sarı xana isə Morus vilayətinin hakimliyini bağışladı. Həməzə xanın oğlanları Bayandır xan və Sarı xan ardıcıl olaraq Talış idarə etmiş və böyük əmirlərin siyahısında olmuşlar. Şaha qarşı Gilan və Talışda kəndlilərin böyük üsyanı zamanı Sarı xan şah ordusunun sipahsaları (baş komandanı) təyin olunmuşdur. O, üsyanı böyük qəddarlıqla yatırmış və buna görə də şah Səfinin yanında böyük hörməti olmuşdur. İsgəndər Münşi 1628-ci il əmirlərinin siyahısında iki talış qəbiləsinin əmirinin adını çəkir: 1) Sarı xan – Astaranın hakimi, 2) Bədr Sultan – bir neçə Talış mahalının hakimi. Berezinin məlumatına görə Adam Olearinin səyahəti dövründə Astaranın hakimi Sarı xan, mərkəzi isə Astara şəhəri idi. Həmçinin Lənkərandə Qorçubaşının, Qızılbaşca Hüseyin Sultanın hakim olduqlarını göstərmişdir. «Təzkürət-ül-mülük»də vilayət hakimlərinin siyahısında Astara, Ucarud və Muğan adı çəkilir.

*Vuqar Mirzəzadə,
"Xasay nəslinin salnaməsi"
Bakı 2014, səh 28-35*

TOLİŞON SƏDƏ

№ 15 (84) 29 İYUL 2015-nə sor MÜSTƏQİLƏ RUJNOMA ĞİYMƏTİŞ 40 kop.

Təsisçi:
Rafiq Cəlilov

Tel.: +99470 610-23-16
E-mail: celilovrafiq@mail.ru
Qəzetin elektron variantını
talyshpost.org
azeri.lt
saytlarında oxuya bilərsiniz

Redaksiyanın ünvanına
göndərilən əlyazmalar
müəlliflərə qaytarılmır və
mətnlərə rəy verilmir.
Faktlara görə yalnız müəlliflər
məsuliyyət daşıyırlar.
Müəlliflərlə redaksiyanın
mövgeyi uyğun gəlməyə bilər.

Qəzet Ədliyyə Nazirliyində
qeydə alınmışdır.

Qeydiyyat nömrəsi: 3462

Tiraj: 1000

ELAN

Yenicə dərc edilmiş "Türkə-Talış Luğət" kitabı satılır. Kitabların sayı məhduddur. Kitab satışından əldə edilən gəlirin bir qismi qəzetin dərcinə, digər qismi isə imkansız Talış şairlərinin kitablarının dərcinə xərclənəcək.

Kitabı əldə etmək üçün
050 312 43 30 (Vüqar) və
070 610 23 16
(redaksiya) nömrələri ilə əlaqə saxlaya bilərsiniz.

Camal Lələzov

Əvəsoro dı manq dəvardəbe. Har ğədəmədə çəy əlvonə reçinəti bə dim siredəbe. Əvəsori səltənəti həvəsət nəinki bə bandı-ku hukm kardəbe, har sehbatdə, har əhvolədə çəy ğudrəti, nəfəsi hiss karde bedəbe. Əncəx əğlötiku bə əvəsori bənə şairon aşığ bə Akif miəllimi isə conış siyobe. Çəy bı saat de əvəsori reçinəti məşğul be nə vaxtıst hestbe, nə həvəsiş. Dı ruj bə nav rəy-oni təhsil şebədə bəy (bəy voteədə, yəni bə həmmə məktəbon direktoron) doə bə şifahi əmr əviş jıqoşən bıryəbe, yəqoşən. Əmrən çimiku iborət be ki, bəpe həmmə direktoron çı miəllimonku sovi faizə puli (ım bə vedomost daxil bedənibe), həzo mənotən qırdə bıkəyən. Çimi səpeən boy, sori nimə kam mandəbe, qırdə kardə abunə puli. İmən kami da mənot pul kardəbe. Həyğətən, bo miəllimon vey çətinə vəziyyətə bamal omedəbe. İmi həmmə kəs bəsə dəşədəbe. Əmmo mudiri işte oxonə sıxanədə bə direktoron xəbədo kardışe:
- Heç ki jıqo-jəqo məkəy, məvoti. Pentoni çı koyku xəbəş heste. Ki işte vəzifə ehdədə ome əzini (yəni miəllimonku pul qırdə karde əzini) çı sədə çı vəzifəku beşe həxədə işte ərizə bınıvışti,

"Sıpa zə- iştən bəştə rıışğəndış karde Akif miəllimi, -jıqo bızın çımı vəzifə bənə dəvuşi miəllimonku pul qırdə kardeye."

Maştə-maştə bə məktəb lanqə-lanqə şeədə (əv əslədən i linqədə şatbe) jıqo bızın dınyo dardon çəy peştisəbe, bı səbəbən məlumə xunış siyo bənibne. "Miəllimon etiroz bakan,

Həzo mənot (hikoyə)

sıxan ni, əncəx çımı dastədən co qılə variant heste, -boştə no-peqət kardəbe Akif miəllim, -bə miəllimon kardə quzəştən dəbənəm bə çəvon çəş, bəvədə bəznen, çiçə, çiç ni, dama əbinin"

Hələ subhədəli be. Qədə-qədə piyodə oməy bə məktəb. Məktəbdə iqlə xadimon bin, iyo-əyo vitedəbin. Okardışe çı kanselariya kəybə, nişte işte vırdə, stulısə. İşte sə de dıqlə dasti qətiş: "Tukəm bı jıqo vəzifə, bı jıqo nun ğəzənc karde!"

Tikəy bəçəton miəllimon, əğlon qılə-qılə oməyn bə məktəb. Məktəbi so, sinifon de qur-quri pur be, məktəb bə ocomış oməy.

Şəhrət miəllim bə dilə tosə dəşe dama be:

- Akif niəllim, xunı siyoy, xəy bibo, çiç bə?

- İstə bəvotəm, bıdə miəllimon həmmə boyn, Şəhrət miəllim.

Direktori in cumlə bə miəllimon arə qıləy rəxnəş dənoy. Hay qıləy sıxan, qıləy fərziyyə bə miyonə şodoşe. Nəhoyət, məktəbi iminnə dərs bə miəllimon həmmə omin beşin. Akif miəllim əşte səpo:

- Həmro miəllimon, zinə təhsili şobədə iclos be. Mudir iclosi oxoyədə işte çəş-dimış tırış karde boəmə, bərməlo qəp jəşe:

- Yolə məktəbon həzo penc sa, notəmom məktəbon həzo mənot bəpe qırdə bıkəy, bıdəy bə mudiri. Boçi? Əvişən niyo nıkarde. Həm çı penton i manqə məktəbonədə sərtə imtohon bardə bə, ocə (kontrol) şə, həmmən paytaxtədə dınyo yolə hənəkən dəvoniyə bedən, bəvon bəpe əmə maddi dastək bıdəmon. Rəyoni rəhbəriən, pentoniən çimi xəbəş heste, çı koyku xəbədoye. Bəçəyro heç qılə cəzə-fəzə ğəbul bedəni, Mudiri dubarə tikrorış karde ki, harki çı koy ehdədə ome əzini, isətikü çı vəzifəku beşe həxədə işte ərizə ni vışte bəzne.

Sıftə qıləy sukut hakim bə kanselariyadə. Miəllimon çəçəş mandəbin çı xəbəku. İ dəğəğə dənıvarde in sukut bə qıləy hay-kuy peqarde, tı bıkə təmşo. İminnə ciqəmandə Cabir miəllim dama be:

- İm həni "ağ" beyəni! Həni bivot Həşiməli bımardəni! Həni boy bivot boəmə hambol ko bıkə həni! Bələm, ivon çiç pidə çəməku? Bo

çəmə sə 200 mənoti boçi mardən? Boçi bo çəmə nunə puli çəşoşon zoxlə kardə? Çəmə pul hələ tojə sivi çə fayız mardə oxo. In puliən doy bəçəton, bəs bə kə nunə pul əmə çiç babamon?

Həmmə miəllimon sifətədə ğəzəb voydəbe. Boştə zoə tojə de kreditə puli kə ejənə Qulsumə miəllimə de bəmə sədə dama be:

- Az ha manq bə bank sa mənot kredit doydəm. Də mandə puliən ruşnə puli, ğəzə puli bə zu rosnedəm. Bəs az kəxərob çiç bakam? Bə peçiniəti bino bınəm?

Cəmil miəllim çı miəllimonku xeyli ohil be. Vey qulqulonış vindəbe, vey rəhbəriənış dəro kardəbe, Səbrış behədəbe. Əv co cur bə mətləb oməy:

- Ha miəllimon, əmə iyəndi həmə çox zinedəmon. Dardomon məlum. İstə əsos məsələ bə miyon noəbə in mofə arəku peqəteye. De bəmə bə hiççi noil bey əzinimon. Direktori pulış boştə pidənişə ki!

Cəmil miəllim deşdə in movqə hejo dərə-mud əkəy. Ziyodə dəron hejo bəçəy nom əni vıştin, çumçiko həmmən əmək stajış vey be.

Bə Cəmil miəllimi həmsinnə Lalozor miəllimi sədə doşe:

- Akif miəllim, ım məsələ co məktəbon çoknəy həll kardedən, omutən, xəbə bıstən, boy əmənen jəqo bıkəmon.

Akif miəllim in məsləhəti cəvob bə di dəniğəndışe:

- Çiç kardən? Bıdə bivotim. Hay direktori penc-şəş qılə quya nəxoşə əğlış heste, dı-se qılə saxtə xadiməş heste, bı miəllimi, bə miəllimi nom si-çil saat əlovə dərs ni vıştəşe, dəftərxonə xarcon bitov ebardən, həni çıçon bivotim. Bı ro əvon işte koy sifık-sifık dəvonədən. Az kəxəliz ivoni karde zındəm? Ney. Vey bibuy çımı i-dı qılə nəxoşə əğl, çə-penc saatən çimi-çəy nomədə əlovə dərs. Həni çıçım heste? Hiççi! Çıçım heste, doəme bəşmə. Ehanə du votedəbum, çımı pə bəmi doə nun zəhər bıbu, ağu bıbu!

Direktor rıknə bəbe. Şəhrət miəllim: "Akif miəllim, ğeyz məkə, əmənen insonimon, bəsə dəşədəmon, biə hələ i ğurtum ov peşom"-votışe, iskan peqətişə, ğəfədonədə ov ekardışe,

noşe çı Akif miəllimi vədə. Akif miəllim çı ovədə i ğurtum peşoməşe, iskanış noşe beyji. Həyğətən, ve əsəbinə qərqinəti dəvoneəbe.

Sərinə ovi aşış kardışe Akif miəllim. Ani qıləy sukut oməy bə arə. Akif miəllim unən əşte səpo:

- Ha çımı azizə miəllimon, şımə votəyon az həmməy zinedəm, sərəsədəm, şıməsə çox dərəsədəm. Bovitəmon, mədəmon. Zındon çıçon bəben? Həftəy bəçəton təhsili koəkon bomen rubəben bəsə məktəbi. İşte səy dəbənən bə həmmə hılı-dır. Çı bızınım, əlovə məşğolon, dərnəqon, Penc-şəşminə saaton, proqramon sərost bey-nıbey, bə nəxoşə əğlon kədə doə dəron, həni çıçon, çıçon... Hərən-qone bı ocəyon (kontrolon) tov varde bəzneyon. boənən mədəmon in puli, əmmo az votədəm boy bıdəmon, çı şəriku işte səy bırox-nəmon. Ojəynə sıxan kardedəm, çımı, unən çımı moavini çı Fariz muəllimi çı muəllimon nomədə kamişi dərsimon heste. Əmə dı kəs çə puli nimə bə çı qətdəmon, boənən şımənən ə nimə puli bıdənən. Baş bakamon, bə hay çanə qınye, qırdə bıkəmon bə ivrə, rədd bəbe bəşe. Vallah, nıdosə doy çoke, sıpəku dəvonəmon, dəro bıkəmon.

Miəllimon damə-dini nıbin. Məlumə ki, damə nıbe rozietə əloməte. Məktəbdə deşdə moxalifətəti nom bekarde Mədəli miəllim bı məğomədə işte dimiş qəte bə miəllimon:

- Damə bedənion? Damə bıbəneni! Jəqoədə ha ruj qəp jəydebişon boğ jıqo, boğbon jıqo! Boşməno şımə nənə zıvonədə bo qəzet hande çil qəpik piyəme, nıdone, con done, isə ikkərədə si mənot doydən, damə bedənion. Əcəb bedə deşmə, az çı pentono niştəkəson vırdə bəbəym, ha manq si mənot cırı-cırı əstənim şıməku...

Akif miəllimi rost kardışe işte dast, de rıki diəkardışe bə Mədəli miəllimi:

- Xahiş kardəm, həni iyo co sıxanon vote lozim ni. Jıqo hodisə ha sor bedəni, bəlkə da sorədə i kərə bedə. Çiç bəbe, bı rujən tov bavamon, dabavarde bəşe. Arə bəyəndi jəy lozim ni.

Miəllimon sə qətişonə bə ji, hiç damə nıbin. Akif miəllim əşte səpo. Dərsiku ponzə dəğəğə davardəbe. Doşe zanq jəy. Miəllimon hay işte sinif jurnalışon peqəte, pevolo bin bə sinifon....

PİDƏ Kİ ÇƏMƏ RUJNOMƏ HEJO BEŞU? BƏVƏDƏ IN HİSOB TİNİ BƏ ÇAŞE İSTƏYİRSƏN Kİ, QƏZETİMİZ HELƏ ÇİXSİN? ONDA BU HESAB SƏNİ GÖZLƏYİR

AZN

"Bank of Baku" ASC "28 may" filiali,
Cəlilov Rafiq Şahrza oğlu:
hesab nömrəsi 3801000000159315
IBAN AZ53JBBK00003801000000159315
VÖEN 1700038881
kod 504506
müxbir hesabı AZ27NABZ0135010000000007944
S.W.I.F.T JBBKAZ22
Tel: (994 12) 565 15 25
Fax: (994 12) 565 14 25

US Dollars:

Jalilov Rafiq Shahrza oghlu
ACC N 3811001000159315
IBAN AZ88JBBK00003811001000159315
INTERMEDIARY BANK: COMMERZBANK AG
CORR. ACC.: 400886784800
SWIFT: COBADEFF
Frankfurt, Germany
BENEFICIARY BANK: "Bank of Baku" OJS
S.W.I.F.T. JBBKAZ22 Baku, Azerbaijan
Tel: (994 12) 565 15 25
Fax: (994 12) 565 14 25

Euro

Jalilov Rafiq Shahrza oghlu
ACC N 3811002000159315
IBAN AZ43JBBK00003811002000159315
INTERMEDIARY BANK: RAIFFEISEN BANK
INTERNATIONAL
CORR. ACC.: 055.062.160/100
SWIFT: RZBAATWW
Viena, Austria
BENEFICIARY BANK: "Bank of Baku" OJS
S.W.I.F.T. JBBKAZ22 Baku, Azerbaijan
Tel: (994 12) 565 15 25
Fax: (994 12) 565 14 25

Bə hisob puli anonimən dəvonəyə bəzneşon Hesaba pulu anonim də ödəyə bilərsiniz